

İMAN'DA İSTİKAMET ÜZERE OLMAK

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ¹

İstikamet, “dinî ve ahlâkî hükümlere uygun bir hayat sürme, her türlü aşırılıktan sakınma, Allah’a itaat edip Hz. Muhammed’in sünnetine uyma” şeklinde genel olarak tarif edilebilir. Doğru, dürüst, mutedil bir hareket tarzını ifade eden istikamet “k-v-m” kökünden gelmekte olup “kıvam-kayyım” şeklinde Kur’an-ı Kerimde (Tevbe 9/36; Yusuf 12/40; Rum 30/30-43; Beyyine 98/5) “herhangi bir eğrilik, yanlışlık içermeyen, haktan ayrı bir yönü bulunmayan doğru (müstakim) din”, “doğruyu yanlıştan ayıran hak (müstakim) kitaplar” manasında yer almaktadır. Sahâbeden birinin Hz. Peygamber’den kendisine, başka bir öğüde ihtiyacı kalmayacak değerinde bir öğütte bulunmasını istemesi üzerine Resûl-i Ekrem ona, “Allah’a iman ettim de, sonra da dosdoğru ol!” demiştir (Müsned, III, 413; IV, 385; Müslim, “İmân”, 62). Bu hadis-i şerifde ise istikametle kararlılık üzere olunması gerektiği bildirilmekte; imanda sebat ve sadakatin, devamlılık ve samimiyetin gerekliliğine vurgu yapılmaktadır.

أَحْسِبَ النَّاسَ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ

Ankebut suresi 2.ayetinde ise iman eden insanın hayat yolculuğunda çeşitli imtihanlardan geçeceği haber verilmektedir. Ayrıca Mülk Suresi 2.ayette de

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ buyrulmuş ve içinde bulunduğumuz bu hayatın bir imtihan olduğu ve yaşamın bu imtihan üzere konuşulduğu ve her birimizin de bu imtihandaki tavır ve tutumlarımıza göre Allah katında değer ve karşılık göreceğimiz bildirilmektedir. Ne var ki bu imtihan sadece iman-küfür, hak-batıl, iyi-kötü, güzel-çirkin-haram-helal arasındaki karşıtlığın imtihanı olmayıp aynı zamanda imanın, iyiliğin, güzelliğin, doğruluğun, güzel ahlakın da kendi içerisinde bir imtihan olduğunu da unutmamak gerekiyor. Zira “iyiliklerin hesabı, kötülüklerin cezası olur” sözünden hareketle iman ve imtihanın bir süreç olduğunu hatırlamak gerekiyor.

Muhterem Müslümanlar

أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ: أَدْوَمُهُ وَإِنْ قَلَّ²

¹Fussilet 41/30; Ahkaf 46/13-14

² Müslim, Müsâfirîn, 216, no:1828

H.z. Peygamber (s.a.s)'e sorulan bir soru üzerine Efendimizin verdiği bu cevap, az önce vurgulamaya çalıştığımız imtihan sürecinin hem cevap anahtarı hem yol rehberi niteliğindedir. Soruyu yönelten Sahabe efendimiz aslında Peygamberimizden kendisine bir yol göstermesini ve hayat yolcuğunda Ahiret başarısını elde etmenin sırrını öğrenmek istemektedir. Bu sayede geçici olan ve imtihan için gönderilmiş olduğumuz bu hayatta yapılması gereken şeyin ne olduğunu merak etmektedir. Biz Müslümanlara örnek ve rehber olarak gönderilen Peygamber (s.a.s) efendimiz de bütün bir ümmetine rehber ve müjde olacak, “rahmet peygamberi” olmasının bir alameti olarak bu muhteşem veciz cevabı vermektedir. “Allah’a en sevimli amel; az da olsa devamlı olanıdır” buyurarak imanda ve güzel ahlakta sebat ve istikrarın önemini vurgulamıştır. Bu sebeple her namazımızda mütemadiyen aynı duayı dile getirmekte ve niyaz etmekteyiz. eziB !ibbaR aY " إهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ³ istikamet üzere olabilmeyi, sana karşı kulluğumuzda müstakim olabilmeyi, ve senin yolunda sabit kadem olabilmeyi nasip et” diye tazarruda bulunmaktayız.

İstikamet sahibi olmanın bir Müslüman'ın hayatında ne kadar önemli olduğunu gelin bir de din-i mübin-i İslam’a ömürlerini vakfetmiş, insanlığın hayır ve hidayetini kendilerine dava edinmiş yüce gönüllü İslam Alimlerimizden (Allah hepsinden razı olsun) dinleyelim. Ahmed b. Hanbel Müsned isimli hadis eserinde (Müsned, III, 198), “kalp ve dil istikamette olmadan imanın istikamette olamayacağı” belirtilmektedir. “Nefis istikamet sahibi olursa kişinin ahlâkını doğruluk ve dürüstlüğe yöneltir” diyen Hakîm en-Neysaburi (et-Tirmizî, s. 68, 78),“Keramet derdine düşme, istikamet sahibi olmaya çalış; çünkü nefsin seni keramet talebine zorlarken Rabbin senden istikamet beklemektedir” diyen Ali el-Cûzcânî(Kuşeyrî, II, 440-441), “İstikamet aynı zamanda insanın bütün eylemlerinin değerini belirleyen ahlâkî bir özdür. Çünkü iyilikler onunla mükemmellik kazanır ve onun ortadan kalkmasıyla bütün iyilikler kötülüğe dönüşür. Bütün hayırların elde edilmesi, bir nizamla konulması istikametle bulunmasıyla mümkündür. Kim hâlinde istikamet üzere değilse onun çalışması zayı, gayretleri heba olur.” diye hatırlatma da ve uyarıda bulunan İmam Kuşeyri (Kuşeyrî, II, 442).⁴ her daim kulluk ve hayat yolunda Allah’a karşı samimiyet,sadakat,iman ve muhabbet üzere sabit kadem olmayı bizlere öğütlemektedirler.

³Fatiha 1/6

⁴D.İ.A.”İstikamet”, c.23,s.348-349

Kıymetli Müslümanlar

İnsan nisyan ile maluldür. “Her ademoğlu günahkardır. Ancak günahkarların en hayırlısı ise günahına tövbe edendir”⁵ ve yine “Eğer siz günah işlemeseydiniz, Allah sizi helak eder ve yerinize, günah işleyip, peşinden tövbe eden kullar yaratırdı.”⁶ buyuran Hz. Peygamber (s.a.s) kişinin günah,hata,yanlış,kusur ve eksikliklerinin gayet insani bir durum olduğunu ama kişinin bu olumsuz ve kötü durumlarını düzeltmesi gerektiğini aksine günahlarda ve hatalarda ısrar etmemesini öğütlemektedir. Bu sebeple hata, günah, kusur ve eksiklerimizin bizi hayır ve iyilikler yolundaki istikametimizden uzaklaştırmaması; yeis,umutsuzluk,karamsarlık,isyen bataklığına düşürmemesi gerektiğini hatırlatmaktadır Rahmet elçisi Muhammed Mustafa (s.a.s) efendimiz. İnsanoğlu, geçici hayat yolculuğunda çeşitli sıkıntılar, musibetler ve zorluklarla karşılaşmaktadır. Kimi zaman karşısına çıkan zorluklar onu, bazen gayretini ve azmini bilemekte ama çoğu zaman umutsuzluğunun ve karamsarlığının artmasına da sebep olabilmektedir. Bu durumda Müslüman bireyin sabır ve gayret ile sebat edip kendisini, nefisinin ve şeytanın düşüreceği kötü duygu ve durumlardan koruması gerekiyor.

Bunun yanında, Müslüman birey Allah’a karşı kulluk görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirirken de istikamet sahibi sabit kadem olması gerekir.

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ⁷

Al-i İmran suresinde Yüce Rabbimizin öğrettiği dua üzerine; her daim imanda istikrarı korumak ve bu istikrarı kaybetmemek için Rabbimize tazarru ve niyazda bulunmayız. “Rabbimiz! Bize hidayeti (iman ve İslamı) bahsettikten sonra kalplerimizi saptırma, bize rahmetini ihsan eyle ki Şüphesiz sen engin ve sonsuz rahmet sahibisin.” diyerek Rabbimize iman ve inanç noktasında samimiyet ve sadakatimizi ikrar etmiş oluyoruz. Aynı zamanda kalbimizin dünya hayatında Allah’a karşı zafiyet göstermesinden endişe ederek O’ndan yardım dilemiş oluyoruz. Bu sebeple Hz. Peygamber (s.a.s) sıklıkla *يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ*⁸ " Ya Allah! Kalbimi her zaman İslam üzerine döndür" diye Rabbine yakarırdı.

İstikrar iman da olduğu gibi amel ve ahlakta da elde edilmesi gereken bir erdemdir. Rabbimize karşı yapmış olduğumuz her türlü ibadette öncelikle O’nun rızasını murad etmeliyiz. Bunun yanında mevsimlik veya sezonluk bir ibadet anlayışına kapılmamalıyız. Sadece Cuma namazları,sadece cenaze namazı değil her daim namaz kılan olmak gerekir. Akrabalık ilişkileri canlı tutmalı her daim “sıla-i rahim” denilen akrabalık bağı güçlü ve sağlam korunmalıdır. Bu bağı zedeleyecek tutum ve davranışlardan uzak durarak muhabbet ve hurmette istikrar ve istikamet sahibi olunmalıdır. Sadece

⁵ İbn Mâce, Zühd, 30;

⁶ Müslim, Tevbe, 9-11

⁷ Al-i İmran 3/8

⁸ Tirmizi, Kader, 7

düğün ve cenazelerimizde birkaç saatlik boy göstermenin ötesinde her koşulda birbirine omuz veren, birlik ve dayanışma içerisinde olmamız gerektiğini hatırdan çıkarmamalıyız. Komşuluk ilişkilerimizi menfaate dayalı değil Allah'a ve Ahiret gününe imanımızın bir gereği olarak sürdürmeliyiz. Toplumsal hayatta birlik ve beraberliğimizi kardeşlik hukuku üzerine tesis etmeli ve bunun bekasını Allah'a olan imanımız ile temin etmeliyiz ki her koşulda toplumsal olarak birliğimiz karşılıklı güven, samimiyet ve sevgi üzerine devam edebilsin.

Muhterem Müslümanlar

İstikamet, imanımızdan aldığımız kuvvet ile önce Allah'a karşı bağlılık ve teslimiyette, ardından Hz. Peygamber'e karşı ümmet bilinci ve onun sünnetine uyma noktasında ve daha sonra ibadet, ahlak ve sosyal hayatımızın her anında bizi ebedi kurtuluşu götürecek en güçlü gönül ve irfan gıdamızdır. ⁹وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ buyuran Rabbimizin emr-i fermanı gereği son nefesimize kadar kulluk görevimizin devam ettiğini unutmamalı, imanda ve güzel ahlak da emekliliğin olmadığı şuuruna erişmeli, kalb-i selim ile Huzur-u İlahiye erişene kadar, emanetlerimizi teslim edinceye kadar Allah'a olan teslimiyet ve sadakatimizi, iman ve muhabbetimizi devam ettirmeliyiz.

Nihayetinde bu hayatın geçiçi olduğunu hatırdan çıkarmayıp, dünya hayatında ki her türlü hüznün ve sevincin geçip gideceğini bilmeliyiz. Baki kalacak olan yegane şeyin Rabbimize olan muhabbet ve sadakatimiz olduğunu ve bunun da ancak İman ve güzel ahlakta istikamet üzere olduğumuz sürece elde edebileceğimizi unutmamalıyız.

Eyyüp AYZ

İlçe Vaizi

06.01.2023 Tarihinde yayınlanacak olan Vaaz.

⁹Hicr 15/99